

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ' אב תשפ"א | דף היומי בבלי: סוכה כב | דף הכולל: סוכה יא.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף י"ט "ויש אומרים" עד תחילת סימן תר"ל.
מוסר: זכור למרים - מ"וכל שכן בענינו" עד תחילת פרק ד'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יג 'אמנם על כל פנים' עד פרק טו

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"הצד השני של המטבע" - סיפור השגחה מופלא מתקופתנו | כשהמארח פגש את האורח
לאחר 40 שנה | הלקח שלימד רבי גדיל אייזנר זצ"ל על סיפון האניה | 2200

פרשת השבוע

**כאשר נטלה זוגתו את ידיה באותו כיור, החליקה
לפתע טבעת יהלום יקרת ערך מבין אצבעותיה
הישר לתוך חור הניקוז... הצער והכאב היו
עצומים, אך הקב"ה כבר הקדים תרופה למכה...**

**"הצד השני של המטבע" - סיפור השגחה מופלא מתקופתנו
פנינים משיחתו של גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א על פרשת השבוע**

כתוצאה מכך צפו המים ועלו לקראתם בכל עת רחיצת הידיים,
כמו אצל רבקה שעלו המים לקראתה (רש"י בראשית כד ז). כיור
אחר בביתו הצר לא היה לו, ולקראו לבעל מלאכה שיתקן - גם לא
יכול היה, כי לא היו לו די מעות בכיסו הדל.

כך השתמש ימים ספורים בכיורו ה'מעלה גרה'... בצער רב
ובעגמת נפש מרובה. המצב מחמיר, הכיור מעלה ריח מעופש, אך
עדיין אין בידו פרוטה לפרוט לאינסטלטור גורף הביבין הדורש
טבין ותקילין.

ביום חמישי בשבוע, נטלה האשה את ידיה באותו הכיור, מבלי
משים, יחד עם טבעת יהלום יקר ערך רב, ותוך כדי כך, החליקה
לה הטבעת מבין אצבעותיה הישר לתוך חור הניקוז.

גניחות הצער ויבבות הכאב הניעו את אמות הסיפים, תוך כדי
שהטבעת עושה את דרכה בתוך הצינור אל הלא נודע... כדבר
האבוד לכל הדעות וחבל על דאבדין.

אך, מה עשה הקב"ה? הקדים תרופה למכה.

כי עיניכם הרואות את כל מעשה ה' הגדול אשר עשה. (יא, ז)
לו רק נפקח עיניים, להביט ולראות, אזי נדע, נראה וניוכח כי
כל הקורות עמנו המה מעשי ה' הגדול אשר עשה. אין שום מקרה
בעולם כלל, והכל מושגח בהשגחה פרטית, וכולם רק לטובתנו.

מספר גאב"ד חרדים הרה"צ ר' אשר אנשיל כ"ץ שליט"א:
באחד הימים האחרונים קיבלתי שיחת טלפון מאחד ממכריי
בארה"ב, אשר שח לי בהתלהבות ובהתפעלות את מעשה ה'
הגדול אשר עשה עמו בהשגחה פרטית מופלאה בביתו, סיפור
שהסתיים בדקות האחרונות ממש בכי טוב מאוד.
וכך סיפר:

הוא אברך כולל ואין הפרוטה מצויה בכיסו בזמנים כתיקונם,
כל שכן בתקופה זו בה השתבשו סדרי בראשית וכל הוצאה קטנה
וגדולה חותכת בבשר החי. ביום ראשון בשבוע נפל לתוך הכיור
שבביתו מטבע קטן, הוא החליק לצינור הניקוז ונתקע באמצע
מסלולו ללא יכולת נוע, אין יוצא ואין בא.

היה בידם מעות לשלם לשרברב, אז הייתה הטבעת אבודה לנצח...
הצד השני של המטבע: עינינו הרואות ש'גם זו לטובה' וכל מה
דעביד רחמנא לטב עביד. וכלשון הזה"ק: 'רבון העולמים אנת
הוא עילת העלות סבת הסבות' (תיקוני זוהר יז. 'פתח אליהו'). אין
שום מקרה בעולם כלל.
הביטו, וראו כי טוב ה'. כי עיניכם הרואות את כל מעשי ה'.

אותו מטבע שעמד להם בעוכריהם במשך הימים האחרונים
והפסיק את זרימת המים התקינה, הוא שעמד להם בעת צרתם
ומנע את המשך ריצת הטבעת לשאל תחתיה... הטבעת נתקעה
בהגיעה אל המטבע ומשם לא יכלה להתקדם. כך חילצו בזריזות
ובקלות את האוצר האבוד - הטבעת המיוחלת.
אילולא אותו מטבע שטבע והפריע למשך כמה ימים, או אילו

יהלומים מגדולי ישראל

**ר' אשר התחיל לצעוק: "מה זה שעוד לא נוסעים!
שבת נכנסת ב-4:00, עוד ארבע שעות, ועדיין לא
יצאנו. מה קורה פה!". צעקותיו הלכו והתגברו.
פתאום יצאה הרבנית ע"ה מחדרה ופנתה אליו...**

התחפושת הרוחנית של היצר

והמשיך הלאה לנזוף ולגעור בחברים למה הם לא מזדרזים.
ר' אשר בעצמו סיפר לנו זאת באותו ליל שבת. ושעתיים
תמימות לא גמר לגנות את עצמו. "אני הייתי בכעס, נכשלת
בכעס. מה עושה הקב"ה?! שלח אלי את צביה, שתעורר אותי
להימנע מכעס. היא פונה אלי, ושואלת למה אני צועק וכועס.
במקום לקחת את המסר שהקב"ה שלח, להרגיע את עצמי
ולהפסיק לכעוס, אני לא יכולתי להפסיק את תאוות הכעס
ששלטה בי ומצאתי תירוץ וצידוק לכעס.
"שבת. 'אכצין גישעפטין האב איך מיט שבת. א נייער מחותן
מיט שבת. א גיטועפט האט הער מיט שבת' [שמונה עשרה עסקים
יש לי עם שבת, מחותן חדש אני עם שבת. עסק יש לו עם שבת...]
כך אמר ר' אשר בלעג על עצמו. אתם מבינים, במקום להיתפס
בסיבה, אני ממשיך להיות בעל תאוה של כעס. דאס איז דער
מענטש, זהו האדם".

וכך המשיך ר' אשר לבדוק ולנתח את עצמו באזמל מנתחים
רוחני עד דק, דק מן הדק, וביזה את עצמו וגינה את עצמו וחשף
בפומבי את חולשותיו ואיך לא עמד בפני תאוותיו. ונכשל בכך
שלא התעלה על מידת הכעס שלו, שעתיים תמימות בהן פשפש
בעצמו והוכיח לכולם שהוא נכשל בכעס באותו יום!
וללמדנו הדבר בא, שלפעמים היצר בא באיצטלא רוחנית
טהורה, "שבת" "שבת" וכדו', אבל בעצם הכל זה נסיון להכשילנו
בכעס.

(מי באר)

בערב שבת יש 'יצר הרע' מיוחד לכעס בבית [חוץ מהסיבה
הטבעית, של הלחץ להפסיק את כל ההכנות המרובות לפני
שבת], והגדיר זאת הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א, ש"השטן
פותח את המשרד הראשי"...

אחד מגדולי הצדיקים בדור הקודם היה הגה"צ ר' אשר פריינד
זצ"ל, ר' אושר. הוא היה כעין אדמו"ר לחסידיו והיו נוהגים בכל
שבת מברכים באת"ק מירון. מספר אחד מתלמידיו:
פעם בליל שבת מברכים חורפית לפני כשלושים שנה, ישבנו
כל 'החברים' (כינוי של בני החבורה) בסעודה בצריף במירון, ור'
אשר דיבר שיחה נוקבת, ובה הוכיח את עצמו לעיני כל חי. כדרכם
של צדיקים שתמיד עושים חשבון נפש עם עצמם, ולא בושים
לומר טעיתי.

ומעשה שהיה כך היה: אז היו נוסעים למירון בטנדרים ישנים
שנסעו לאט (ומי חלם על כביש 6...), החברים הסתובבו בבית
של ר' אשר. כבר היתה השעה 12:00 בצהרים ועדיין לא יצאו.
פתאום ר' אשר התחיל לצעוק: מה זה שעוד לא נוסעים. שבת
נכנסת בארבע, עוד ארבע שעות, ועדיין לא יצאנו. מה קורה פה".
הצעקות שלו הלכו והתגברו.

פתאום יצאה אשתו הרבנית צביה ע"ה מחדרה ופנתה אליו:
"אשר, הרי אתה מדבר תמיד נגד הכעס, אז למה אתה בעצמך כל
כך כועס וצועק". ר' אשר ענה לה: "מה פירוש למה אני צועק, זה
שבת! בעוד ארבע שעות נכנסת שבת וכאן מתעצלים ועוד לא
גמרו להתארגן, אני פוחד מחילול שבת". הוא ענה לה בקול רם,

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לא חלפו דקות אחדות והרבי מטה את ידו לכיוונו של ר' מרדכי הערש. מיד מתפלסת דרך בין ההמונים, ור' מרדכי ניגש לרבי, שפנה אליו בשאלה: "האם אינך אותו אברך שהתארח אצלי?"

ליומא דהילולא של קדוש ה' מרן האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל - מחר יום ו' כ"א באב

דב: "זה כמה ביקשתיו שיותר מעט על עבודתו: מה אעשה, העבודה מונחת לו בדמו".

למוצאי שבת, שוב אותו סיפור, הדברים חוזרים חלילה, רבי אהרן עוסק בעבודתו, ור' מרדכי, למרות עייפותו, אינו חושף תנומה כלשהי.

יום ראשון. ר' מרדכי הערש מתכונן לצאת לדרך. הולך להפרד מרבי יששכר דוב. הרבי שואלו שוב איך עבר עליו הלילה והוא עונה לו כדאמתמול. והרבי: "הבה נקוה שבביקורך הבא יבוא הדבר על תיקונו..."

בתחילת הדרך, רבי אהרן מלווהו ואומר לו: "ימחול נא דעם טאטנס גאסט, ימחול נא..."

"הו, לא, חלילה." מפטיר ר' מרדכי הערש ויוצא לדרך.

חולפות ארבעים שנים ויותר. רבי אהרן, הפעם כהרבי מבעלזא, מופיע בשערי ירושלים, לאחר שואה איומה, בה איבד את כל היקר לו. ר' מרדכי הערש נוסע לקבל את פניו במוצא. קהל גדול כבר הקדימו והגישה למכונת בה מתקרב הרבי חסומה.

הוא עומד מרחוק ורואה את הרבי יוצא מן המכונת לקבל שלום מן הקהל, אך לא חלפו דקות ורבי אהרן מטה ידו לכיוונו של ר' מרדכי הערש. מיד מתפלסת דרך בין ההמונים. הרבי קוראו אליו... "האם אינך אותו אברך שהתארח אצלי?"

"כן, אני הוא זה".

"נו, כבר נחת מעייפותך?"

(סופר ע"י הגאון רבי אברהם בן ציון בייער שליט"א רב דשכונת ריב"ל ב"ש בסעודת הילולת הרה"ק מצאנז ז"ע, גיליון 'דברי תורה וחסידות')

סיפר המשפיע הגה"צ רבי דוד מאיר וייס זצ"ל: הגאון שר התורה הרב מטשעבין זצוק"ל היה קשור למרן הרבי מבעלזא ז"ע בעבודות של אהבה, והיה מבטל את עצמו אל הרבי כעבדא קמי מריה, ואילו הרבי מבעלזא נהג בו כבוד רב כראוי לגאון וצדיק כמותו.

באחת הפעמים היה הרב מטשעבין אמור להגיע לביקור אצל הרבי מבעלזא, ובאותו יום היה גם אמור להגיע לשם נגיד גדול בשם ציטרין, בעל עסקים מסועפים, שמכיון ששרשו היה מבית בעלזאי מלפני השואה, קיוו העסקנים שהוא יתן סכום הגון עבור ישיבת בעלזא.

איתרע הדבר שהרב מטשעבין הגיע לבית מרן הרבי מבעלזא

הרה"צ ר' מרדכי הערש שמרלער זצ"ל מבתי ראנד הגיע פעם 'נסיעה' לעיריה בעלזא. "הוא הגיע בערב שבת", מספר בנו ר' יענקל "האדמו"ר רבי יששכר דב ז"ע כיבדו בכבוד גדול, שכן חשיבות מיוחדת רחש לבני ארץ ישראל, לתלמידי חכמים, ל'רבי'נס אייניקלאך' [צאצאי אדמור"ים], ולפי סדר חשיבות זה חילק את האכסניות לאורחים". לפיכך, ר' מרדכי הערש שכולהו איתנהו בו - יליד צפת, תלמיד חכם מובהק, וצאצא לגדולי החסידות, זכה לקירבה מיוחדת אצל הרבי, ולכן הודיע לו כי אכסניתו תהא אצל בנו הרה"ק רבי אהרן.

לא יצאה שעה קלה ובנו מהר"א עטה בהתרגשות על 'דעם טאטנס גאסט, דעם טאטנס גאסט' - אורחו של אבא, אורחו של אבא... כפי שלא פסק לקרוא באזני ר' מרדכי הערש. "מאותו רגע שאתה אומר לאבא 'גוט שבת' לאחר התפילה, הרי אתה אורחי", אמר לו. ומיד לאחר התפילה אחז בידו והלך עמו לביתו - "מה תאכלו טאטנס גאסט? מה תשתו טאטנס גאסט? אמרו הכל, אל תכסו דבר, טאטנס גאסט".

לאחר הסעודה, הציע לו רבי אהרן את המיטה. לא לפני שמישש את כולה שמא ימצא בה כל דבר קשה שיפריע למנוחת האורח. כששם לבו שר' מרדכי הערש תר אחר כלי לנטילת ידיים שחרית, הביא ביעף נטלא וקערה וביקשו ללכת לישון תיכף ולנוח מעמל הדרך.

אך עלה ר' מרדכי הערש על ערשו, החל רבי אהרן לערוך את עבודת הלילה שלו. התהלך אנה ואנה אחוז שרעפים אגב נהימה חרישית ששינתה מרגע לרגע את קיצבה ונימתה. ר' מרדכי הערש כבר לא עצם עין... כל הלילה סבב הרבי לעתיד של בעלזא לאורך ולרוחב הבית כמרחף בענינים גבוהים. ר' מרדכי הערש ניסה להרדם ולא היה יכול.

כשרק הפציע השחר התכונן לקום. מיד השגיח בו רבי אהרן וכהרף עין כבר עמד עם הנטלא המלאה בידו האחת והקערה בידו השנית וביקש לצקת מים על ידי אורחו... משך ר' מרדכי הערש את ידיו לאחוריו והפציר בו ברבי אהרן להרשות לו ליטול את ידיו בעצמו. אך מהר"א בשלו: "דעם טאטנס גאסט... דעם טאטנס גאסט..."

שחרית של שבת בבית המדרש, האדמו"ר רבי יששכר דב שואלו לר' מרדכי: "נפשתי קימעא?" ור' מרדכי אינו מכחד: "לא יכולתי לישון מעבודתו של מהר"א". השיב לו הרה"ק רבי יששכר

קומען, איך וועל מיך שוין א עצה געבן" [יכנסו שניהם יחד, אני כבר אסתדר]...

הכניסו הגבאים את הרב מטשעבין ביחד עם אותו גביר לחדרו של הרבי והושיבו את שניהם. פנה הרבי מבעלזא לרב מטשעבין ואמר לו: "יודעים אתם? מר ציטרין זה הוא מגזע חסידי בעלזא, ואף יש לו בית חרושת גדול בחוץ לארץ, אשר הוא סגור בשבת!"... בכך כיבד הרבי מבעלזא גם את אותו גביר, וגם פנה ראשונה אל הרב מטשעבין.

(מתיקות הדף היומי)

ביחד עם אותו גביר, והגבאים היו אובדי עצות. אם יכניסו קודם את הרב מטשעבין, ישב הרבי וישוחח עמו בניחותא והגביר המכובד יצטרך לשבת ולהמתין זמן רב, ומאידך אם יכניסו את הגביר ראשון יצטרך הרב מטשעבין להמתין, והלא אין זה כבוד התורה.

מכיון שלא ידעו להשית עצות בנפשם, החליטו לשאול את מרן הרבי בעצמו, שהרבי יחליט מה לעשות. כשנכנסו לחדרו הקדוש והציעו את השאלה, חייך הרבי ואמר: "זאלן ביידע אריין

יהלומים מגדולי ישראל

כאשר ראו חבריו של ר' גד'ל שהוא נותר בסירובו, צעקו לו: "ר' גד'ל! הרי זו הזדמנות של פעם בחיים! אם אתה מפספס עכשיו - שוב לא תראה דבר מדהים כזה לעולם! זה רק כמה דקות, הגמרא לא תברח לך"...

יש הזדמנויות של פעם בחיים - השאלה מאיזה כיוון מסתכלים עליהן

שפיכם מדבר. אתם בעצמכם אומרים לי שזו הזדמנות ראשונה ואחרונה שיש לי - לוותר על מחזה נפלא שכזה בשביל לימוד התורה ובשביל שמירת העינים ושבירת הסקרנות... חוץ מהפעם הזאת, לא תהיה לי שוב הזדמנות שכזאת לזכות להקריב קרבן נכבד וחשוב כ"כ... א"כ, איך אתם חושבים שיהיה שוטה המאבד מה שנותנים לו... להפסיד הזדמנות יחידה בחיים שיש לי לוותר על דבר מעניין כ"כ בשביל הקב"ה...

ראו החברים עם מי יש להם עסק, והבינו שחבל על המאמצים ואין להם סיכוי...

המעשה הזה מלמד אותנו נקודה נפלאה וחשובה:

בדרך כלל, בענין של 'עשה טוב' - תורה, תפלה וקיום מצוות, אדם מרגיש שהוא מתעסק בקדשי ה', ומתקרב אל ה', מרגיש שבכל רגע הוא מרוויח עוד מילה של תורה, עוד ברכה, עוד אמירת 'קדושה' וכו'. כל דף גמרא, כל הלכה וידיעה נוספת של תורה, היא מצוה בפני עצמה, והוא מרגיש שנכסיו פרים ורבים ורכושו מתרבה. בכל מעשה חסד וצדקה הוא מרגיש רווח עצום.

אבל כשמדובר בעניני סור מרע, שכל כולם הם ויתור וכפיית הרצון, דיכוי התאוה והגאווה ובריחה מעניינים שנראים טובים ויפים ומענגים - איך ניתן להרגיש בהם תענוג ומתיקות? לכן רבים מתלוננים כי קשה להם לעמוד בקשרי המלחמה, משום שהגוף מרגיש שהוא רק מפסיד ומוותר, והוא לא תמיד מצליח לעמוד בכך. אף שיראת העונש ופחד ה' יכולים למנוע אותו מלהיכשל, בכל זאת, לא תמיד זה מספיק ומועיל, כי חסרה הרגשת התענוג וקירבת ה'. ואדרבה, נראה לאדם שהוא שקוע ועסוק בבואו וטינופת ואין לו עכשיו כל קשר לרוחניות, וחסרה לו הרגשת הרווח והזכיה... ובפרט כשמדובר לפעמים בנסיון של תענוג גשמי שנראה לו שלא יחזור עוד...

רבים מאלו שעלו לארץ הקודש בספינה, כבימים עברו, היו מספרים על חזיון נפלא שחזר על עצמו בכל נסיעה. באמצע הדרך הספינה מתרוקנת וכולם עולים על סיפון האניה, לא נשאר אף אחד בפנים, כולם חפצים לראות ולחזות באחד מפלאי הבריאה הנדירים ביופיים. הדבר קורה כאשר הספינה מגיעה למקום בו נפגשים ומתחברים כמה "ימים", והמחזה הוא מרהיב עין ומסקרן מאוד ואין מי שמוותר על כך.

כאשר החסיד המחנך הנודע ר' גד'ל אייזנער נסע מפולין לא"י יחד עם חבריו, ישב כמובן בירכתי האניה כאשר גמרא קטנה בידו ובכל הדרך התעמק בעיון הגמרא ותוספות, מבלי לשים עין על כל הנעשה בספינה, הן מפאת התמדתו וניצולו כל רגע לתורה ועבודה והן מחמת גדר ושמירה על העינים שישארו בקדושתן וטהרתן...

כשהגיעו סמוך למקום הנ"ל וכל הנוסעים עלו על הסיפון לחזות בנועם זיו "נפלאות הבורא", ניגשו החברים אל ר' גד'ל והציעו לו להצטרף ולראות אף הוא. ברוב מסירותם דאגו לו שלא 'יפספס' ויפסיד מחזה נפלא שכזה.

ר' גד'ל כמובן לא שעה לדבריהם, כשהוא מודה להם על דאגתם ורצונם להטיב עמו, והמשיך בעבודת הקודש שלו. אולם אחד או שנים מהחברים, שהרגישו שזה ממש חבל שר' גד'ל יפסיד מחזה נדיר שכזה, המשיכו להפציר בו.

כאשר ראו שאין הוא נענה להם צעקו לעברו בייאוש: "ר' גד'ל! איך אתה עושה שטות שכזו? הלא מדובר בהזדמנות שע"פ רוב מגיעה רק פעם אחת בחיים, ויש שגם זה לא. אם אתה מפספס זאת - שוב לא תראה דבר שכזה כל ימי חייך!! הרי מדובר רק בכמה דקות, שאותם תוכל להשלים תמיד... הגמרא לא בורחת!"... לשמע דבריהם, הגיב ר' גד'ל ואמר להם: ישמעו אזניכם מה

על זה לימדנו הגאון החסיד ר' גד'ל עצה עמוקה ותחבולה מוצלחת ואמיתית: להתבונן ולהבין כי כל ויתור, כל אתכפיה, וכל בריחה מהרע היא בעצם רווח והישג כביר! היא בחי' קרבן לה', ואדרבה, ככל שהדבר נדיר ונחמד יותר, וכל שקשה יותר להתגבר - אזי הקרבן והרווח גדולים יותר וגורמים לקירבת ה'. ככל שזו הזדמנות של פעם בחיים לצד של הרע - זו גם הזדמנות של פעם

בחיים לצד של הטוב...

וממילא, אין זה ויתור והפסד וחיסרון, אלא להיפך - ריוח גדול ונדיר... בכל רגע שמתגבר מלכעוס או מלעשות או לחשוב רע או מלהסתכל בדבר רע, זהו רווח נוסף ומצוה נוספת. כל פעולה של ריחוק מהרע, קטן כגדול, מקרבת ומחבבת את האדם לפני ה' באופן נשגב ונעלה מאוד.

(מעובד מתוך מאמר בגיליון 'נעם נתיבותינו' - באיאן)

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם לספר על עוולה שעשיו לו כדי להפיג את צער מלינו - נחשב כסיפור לשון הרע לתועלת?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

הבעל הוא להרגיע את אשתו מדאגותיה והדברים המציקים לה, ולא יתכן א"כ שיהיה אסור לה להציען בפניו, מ"מ ברור שאין שעבוד זה מתיר לעבור על איסור לשון הרע, ואף כשהוא לתועלת קשה שיתקיימו כל התנאים, כגון שתבדוק היטב שבאמת השני עשה לה רע ואין זה רק טעות שלה מחמת שנוגעת בדבר, וכן שתכוון לתועלת בלבד ולא בדרך התרעמות וכעס על המזיק אלא רק להסיר דאגתה, וכן שאינה יכולה להסיר הדאגה בלא להזכיר את השם של המזיק [או לספר לאדם שאינו מכיר].

ולגבי השמיעה ממי שמספר להפיג דאגתו, כתב הספר חסידים (סי' סד) שמצוה לשומעו, ואם אפשר, יתקן ויחבבו אצל חברו. והוסיף שאם הנפגע מספר זאת גם לאחרים כי הוא מתכוין להוציא עליו שם רע אין לשמוע לו אלא לגעור בו [שכן להפיג דאגתו בד"כ די בסיפור לאדם אחד]. וראה בספר חסידים (שם) שמשמע שמותר לספר אף כשמועיל רק לשכך כעסו או צערו. ובח"כ כאן יש שביאר (נתיבות חיים), שדוקא אם חבירו חטא נגדו ולבו כבד וקשה לו להחזיק הצער בלב, נחשב הדבר לתועלת, מחמת שמועיל לעתיד להסיר הדאגה, וכעין זה כתב הגרש"ד מונק (מרפא לשון ח"א עמ' לב).

בסעיף י"א למדנו, כי אסור לאדם לספר על עוולה שעשה לו פלוני, אפילו שיש בזה תועלת להציל אחרים מפניו, כי רחוק הדבר שיכוון בזה לתועלת, ומן הסתם כוונתו תהיה לנקום באותו פלוני ולפרסם גנותו על שפגע בו.

בהמשך לכך, בסעיף י"ג הנלמד היום בסדר הלימוד היומי כותב ה'חפץ חיים', כי למרות זאת, כאשר התועלת היא עבור המספר עצמו, שעל ידי כך יציל עצמו בעתיד מאותו פלוני, או שהשומעים יוכיחוהו ועל ידי זה ישיב לו הגזלה וכדומה, נראה שמותר [בהצטרף שאר התנאים הדרושים לכך, עיין בפנים].

בהגה"ה מוסיף ה'חפץ חיים', כי "אפשר דהוא הדין אם כוונתו בסיפורו הוא כדי להפיג את דאגתו מליבו, הוי כמכוון לתועלת על להבא". בביאורים ומוספים מביאים כי כן נקט הגר"נ קרליץ. ומה שכתב הח"ח בלשון "אפשר", יש שכתב שכך דרכו לפעמים בדבר מחודש ללא מקור, לכתוב בלשון "אפשר". אכן הגר"ש הומינר בספרו עיקרי דינים השמיט דבר זה, וכתב שטעמו מפני שהח"ח כתב זאת כמסתפק, ועוד, שיכול לבא מזה מכשולים גדולים, שתמיד יאמר המספר שיש לו צער ומוכרח לספר, ועל האדם ליישב דעתו ולהימנע מלספר

ויש שהוסיף, שאף שיש סוברים שמהשעבודים המוטלים על

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מה דינה של 'סוכת אנטוורפן'?

סוכה דף כב

המעובה כמין בית

השולחן ערוך והרמ"א לא הביאו את שיטת רבינו תם להלכה, אך הפוסקים נקטו כי יש להחמיר כמותו (ראה לבוש, ט"ז, מג"א, ב"ח, ח"א ומשנ"ב סי' תרל"ה, ובספר הסוכה עמ' רפ"ט).

באיזור מזרח אירופה יורדים גשמים עזים באופן קבוע בתקופה זו. קיימת שמועה, כי הגר"ח מואלאז'ין זצ"ל הציע עצה מעניינת, להערים סכך רב על הסוכה, כך שלא יחדרו לתוכה גשמים, אך להותיר חור במקום בלתי שימושי, דרכו יכנסו מי גשמים... ("פאר עץ החיים" סי' כ"ט, ועיין ב"מועדים וזמנים" ח"א סי' צ"ו ובהוספות בח"ח, מש"כ בזה).

באנטוורפן שבבלגיה הומצא סכך ייחודי. מהיכן חודר הגשם? מן הרווחים שבין הקנים המונחים זה לצד זה, לא דרך הקנה עצמו. משכך, הגו רעיון פשוט. נטלו נסרים ברוחב כשש ס"מ, והניחום זה אחר זה לאורך הסוכה, כשבין כל נסר מרווח של כ- 4 ס"מ. תחת המרווח, במרחק מה, מונח נסר רחב יותר מן הרווח שבין שני הנסרים העליונים, ובו שקעקורית לכל ארכו, ומי הגשמים הזורמים אליו מן הנסרים העליונים, מובלים אחר כבוד אל מחוץ לסוכה.

הרי לנו סוכה במיטבה. רואים את הכוכבים. הסכך אינו מעובה. יש חורים שמים יכולים להכנס דרכם, אלא שבאמצעות פטנט מיוחד מובילים אותם החוצה.

רוב הפוסקים הכריעו, כי הסוכה כשרה. אך יש שאמרו כי לכתחילה אין לעשות כן, והיו שהחמירו לפסול את הסוכה [ראה ספר "הסוכה" עמוד רצ"ה].

(מאורות)

רבותינו הראשונים מספרים (הגהות מימוני פ"ה אות ט') על סוכת פלא שגשמים אינם חודרים לתוכה: "מעשה שסיכך ה"ר שמעון, גיסו של רבינו תם, בנסרים... ועשה סוכה יפה מאד, כעין כיפה ותקוע במסמרות". ייחודה של הסוכה היה בכך, שהיתה כגג יפה ואטום לפגעי מזג האוויר, עד שהגדירה "סוכה יפה מאד". ברם, הגיס הגדול פסל את הסוכה. לרבינו תם שיטה מיוחדת על אודות סכך הסוכה.

במשנה (סוכה כב.) נאמר, כי סכך "המעובה כמין בית, אף על פי שאין הכוכבים נראים מתוכה, כשרה". כלומר, סכך עבה עד למאד, אינו פוסל את הסוכה. רבינו תם טען, כי המדובר בסכך שאינו אטום מפני הגשמים, אך אם אטום הוא מגשמים - פסול הסכך.

רבינו תם מבסס את טיעונו על הנאמר בגמרא (שם כח:): שמותר לצאת מסוכה שהגשמים חודרים דרך סככה ומקלקלים את המאכלים שבה. לכאורה, אם ניתן להתקין סכך שהגשמים אינם חודרים דרכו, מדוע לא יעשו כן וישארו בסוכה? זאת ועוד, מדוע גשמים בחג הסוכות הם סימן קללה? הרי לנו, כי על הסכך להיות חדיר לגשמים [שיטת ר"ת הובאה בתוס' לעיל (ב. ד"ה כי עביד), וביתר פירוט בהגהות מיימוניות (סוכה פ"ה ה"ט), ובעוד ראשונים רבים].

בטעם הדבר יש שנקטו, כי סכך אטום דומה לבית ולא לסוכה (כך משמע בראשונים הנ"ל). ואילו הט"ז כותב (סי' תרלה סק"ב), כי מן התורה כשר סכך זה, ודברי רבינו תם הם מדרבנן. ביאור נוסף קיים, שסכך שכזה, אינו נחשב "עראי" אלא "קבע", והרי יש צורך לעשות סוכת עראי (תוס' ב. ד"ה כי, מג"א תרכ"ז).

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם מותר לפרוס סדין מתחת לסכך כדי למנוע מקרני השמש לחדור אל הסוכה?

חדרה אל הסוכה, ומפריעה מאוד, כך שברור שפריסתו נעשתה כדי להגן מפני השמש, ולא כדי לשמש כ'סכך', ואף אם פרסוהו באופן שניכר כי מטרתו להגן מפני השמש - הסוכה פסולה. ויש אומרים, שמאחר והסוכה לכשעצמה כשרה, הסדין אינו פוסל אותה. ואדרבה פריסת סדין למטרת הגנה, היא כעין 'נוי סוכה'; וראה להלן.

[שו"ע תרכט, יט, משנ"ב נא, נב, נה רנו, וביה"ל ד"ה פירס, ד"ה ויש, וד"ה ובלבד; ביאורים ומוספים דרשו, 41]

אין לפרוס על גבי הסכך, או תחתיו, סדין, יריעת פלסטיק, וכיוצא בהם, כדי למנוע מקרני השמש לחדור אלא הסוכה, או כדי לקלוט את העלים הנושרים, ולמנוע מהם לנשור על גבי השולחן; משום שהם פסולים לסיכוך, ומכיון שהאדם משתמש בהם כדי לסכך ולהגן מפני השמש והעלים, ומצד שני, אין בהם צורך לסכך עצמו, והם אינם 'בטלים' לסכך הקָשֶׁר, נמצא שהסוכה מסוככת בסכך פסול.

ואף באופן שהסדין צמוד לסכך, ואף במקרה שהשמש כבר

באיזה מרחק ניתן לפרוס פְּדֵי רִקְמָה מתחת לסכך לשם 'נוי סוכה'?

ובשבת וביום טוב - פריסת הבדים במרחק של פחות משלושה טפחים (24-28.8 ס"מ) מהסכך, יש בה חשש איסור של עשיית 'אוהל' בשבת, האסורה משום מלאכת 'בונה'. והיו מגדולי ישראל שנהגו שלא להניח נוי סוכה כלל תחת הסכך, כי אם על גבי הדפנות, כדי למנוע מכשול בפסילת הסוכה בהתרחקות הנוי מהסכך.

[שו"ע תרכט, יט, משנ"ב נג-נד, ושעה"צ פד; ביאורים ומוספים דרשו, 39, רתרכו, 12]

בהמשך לאמור: ניתן לפרוס תחת הסכך פְּדֵי רִקְמָה, וכיוצא בהם, לנוי סוכה; משום שיש בהם צורך לסוכה, ומצד שני, אינם מיועדים כלל לסיכוך ולהגנה, ולכן הם 'בטלים' לסכך, והסוכה מסוככת בסכך כשר בלבד. אולם, אין ההיתר אלא כשהם פרוסים במרחק של פחות מארבעה טפחים (32-38.4 ס"מ), לשיטות השונות) מהסכך; אך אם הם פרוסים במרחק של ארבעה טפחים ויותר מהסכך, אינם בטלים לסכך, והסוכה פסולה.

האם מותר לפרוס כיסוי מפלסטיק על גבי הסכך בשעת ירידת גשמים?

אולם, יש להקפיד לפרוס את הסדין או את הכיסוי בתוך ארבעה טפחים (או שלושה טפחים, בשבת וביום טוב) לסכך, כנ"ל, וכן אין לברך 'לישב בסוכה' על האכילה בסוכה כל עוד הסדין פרוס. ועדיף לפרוס את הסדין או הכיסוי בתוך הסוכה, ובלית ברירה, ניתן לפרוס גם מעל הסוכה, אך יש לעשות זאת באופן שניכר כי מטרתם להגן מפני הגשמים וכדומה, ולא לסיכוך.

[שו"ע תרכט, יט, משנ"ב נח, וביה"ל ד"ה ובלבד, וד"ה אלא; ביאורים ומוספים דרשו, 41 ר44]

בהמשך לאמור: להלכה, סדין, או כיסוי מפלסטיק, הנפרס על גבי הסכך, או תחתיו, שלא לשם נוי סוכה, פוסל את הסוכה. אולם, בשעת הדחק, כגון שמי גשמים נוטפים מהסכך על גבי המאכלים, או שהרוח חודרת דרך הסכך ומכבה את הנרות, וכדומה - ניתן להקל כדעת הסוברים שפריסת הסדין אינה פוסלת את הסוכה. ויש מהפוסקים שכתבו, כי אף בשעת ירידת גשמים - הפוטרים מהישיבה בסוכה - עדיף לפרוס את הכיסוי ולהמשיך לשבת בה.

מה היא שיטת רש"י בעניין פריסת סדין מעל הסוכה או מתחתיה? | ומה שיטת רבינו תם בזה?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות סוכה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה' [משנ"ב חלק ו', סימן תרכ"ט סעיף י"ט בחלקו השני]

יושב מתחת הסדין, משום שזה כמו שפרס סדין כדי 'לנאותה', ומה שכתוב במשנה 'פירס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר שהסוכה פסולה', מדובר באופן כזה, שבלי הסדין, העלים היו נושרים, והסוכה הייתה חמתה מרובה מצילתה, נמצא, שהסדין הוא זה שגורם שהסוכה תהיה צילתה מרובה מחמתה, כי בלי הסדין, העלים היו נושרים, ולכן הדין הוא שהסוכה פסולה, אבל לכתחילה אדם לא יפרס סדין על גבי הסוכה, אלא אם כן ניכר לכולם הדבר שמכוון כדי להגן, או שהסדין שרוי במים שאז ניכר לכולם ששוטח אותו שם כדי לייבש.

פריסת סדין בשעת ירידת גשמים

בשעה שיורדים גשמים, יש אפשרות לפרוס סדין על גבי הסוכה ולהמשיך לשבת בה, כיוון שזה נקרא 'לנאותה' ולפי רבינו תם זה כשר.

פריסת סדין מעל הסוכה או מתחתיה

בחלקו הראשון של סעיף י"ט מביא השולחן ערוך את דעת רש"י, שמה שכתוב במשנה 'פירס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר, פסולה', שיטת רש"י, שמדובר באופן שהסוכה מצד עצמה כשרה, וצילתה מרובה מחמתה, אלא שאותו אדם פרס סדין על גבי הסוכה מפני החמה כדי שהחמה לא תיכנס כלל לסוכה, או שפרס סדין תחתיה מפני הנשר שלא יפלו עלים לתוך הסוכה, הדין הוא שהסוכה פסולה, משום שהוא מסכך בדבר שפסול לסיכוך, ודבר שפסול לסיכוך, חוצץ בינו לבין הסכך, אלא אם כן הוא פרס את הסדין לנאותה, שאז הסוכה כשרה, ובתנאי שאותו סדין הוא תוך ד' טפחים לסכך.

בחלקו השני של הסעיף מביא השולחן ערוך את דעת רבינו תם שחולק על רש"י וסובר, שאם הוא פרס עליה סדין להגן על עצמו מפני החמה או תחתיה מפני הנשר, אין בזה בעיה במה שהוא

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

* תקרת בית המשמש בכל ימות השנה, פסולה מן התורה לשמש כסוכה אף כאשר היא עשויה מקורות עץ בלבד. ומפני דין זה, גזרו חכמינו ז"ל שלא לסכך את הסוכה בקורות עץ שרוחבן ארבעה טפחים ויותר, כיון שהן דומות לקורות המשמשות לתקרות בתים. ונהגו שלא לסכך בקורות עץ אף כשרוחבן פחות מארבעה טפחים, ואף בסוגי קורות שלא נוהגים להשתמש בהם לקירוי בתים.
* אסור לסכך את הסוכה בסיכוך המונע חדירת גשם לסוכה, משום שהוא דומה בתכונתו זו לתקרת בית. ויש חולקים; ובדיעבד, כאשר לא ניתן לשנות את מצב הסכך, ניתן להקל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לשלם מכספי מעשר על עֲלִיָּה לתורה?

שניתן לשלם מכספי מעשר רק את החלק שמוסיף על הסכום שאותו רצו אחרים לשלם.
ואם הכסף מיועד לעניים, ולא להוצאות בית הכנסת, ניתן לשלם את כל מחיר העליה מכספי מעשר. וכמו כן, את הסכום שמתחייבים ב'מי שבירך' שלאחר העליה לתרום לבית הכנסת, ניתן לשלם מכספי מעשר.

[משנ"ב תקפד, ח; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

ראוי לכל ירא שמים להשתדל לעלות לתורה בימים הנוראים, ואף במקום שבו מוכרים את העליות, ישתדל כפי יכולתו לרכוש עֲלִיָּה, ואדרבה, למצוה הנרכשת בכסף יש חשיבות יתירה משל מצוה הבאה בחינם.
ובנוגע לתשלום מכספי מעשר עבור העליה - יש אומרים, שניתן לשלם את כל מחיר העליה מכספי מעשר, אם היתה דעתו לכך מראש, כלומר, שעל דעת כן התחייב לשלם; אך יש אומרים,

הלוח היומי

כ' באב | רבי יוסף ב"ר מנחם שטיינהרט זצ"ל, מפיורדא וראב"ד אלזאס- שטרסבורג ועוד, בעל זכרון יוסף

יארצייט:

תקל"ו: רבי יוסף ב"ר מנחם שטיינהרט זצ"ל, מפיורדא וראב"ד אלזאס-שטרסבורג ועוד, בעל זכרון יוסף.
ת"ר: רבי שאול ב"ר אברהם זצ"ל, מקאליב-אושוואר.
תרכ"ה: רבי אליעזר ב"ר יהודה צבי (מסטרעטין) זצ"ל, מאזיפולע.
תרע"ז: רבי אהרן ב"ר דוד טברסקי זצ"ל, מסקוירא.
תש"ד: רבי לוי יצחק ב"ר ברוך שניאור שניאורסון זצ"ל.
תשכ"ח: רבי מיכאל אליעזר ב"ר דוד דב שפרינצלס זצ"ל, ממקימי העיר ב"ב.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לחטוף כל מצוה המזדמנת

מרבן ה"חזון איש" אמר: "העצל אומר אם אפשר לעשות מחר מדוע לעשות היום, ואילו הזריז אומר: אם אוכל לעשות היום מדוע שאדחה למחר"

(מעשה איש ח"ד עמ' קס)

נשתדל בכל מעשה מצוה המזדמן לידנו לעשותו מיד ולא לדחותו לזמן מאוחר יותר

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il